

Møterefereat

Sak: Finere tidsoppløsning

Møtedato/sted: 06.03.2019/Oslo

Deltakere: Aslak Mæland (Statkraft), Inger Kristin Holm (Hydro), Bjørn Harald Martinsen (Norsk Olje og Gass), Geir Jevnaker (E-CO), Øystein Bosdal Andreassen (Agder Energi), Anders Sivertsgård (Energi Norge), Arvid Bekjorden (Distrikts Energi), Geir Dvergastein og Jan Rönnback (NordPool), Anders Moe, Olga Ingrid M. Steinsholt, Gerard Doorman, Lars Olav Fosse, Stefan Ring, Kristian Bernseter, Hallstein Mæland, Martha Marie Øberg (Statnett)

Møteleder: Anders Moe

Fraværende: Espen Fjeld (Energi Salg Norge)

Det vises til vedlagte presentasjoner. Innholdet i disse vil ikke bli oppsummert i referatet. Referatet har særlig fokus på spørsmål fra møtedeltakerne

Saksliste

#	Sak	Ansvarlig
1.	<p>Siste utvikling i europeiske metoder for balansering:</p> <ul style="list-style-type: none"> 6 TSO-forslag om harmonisering av balansemarkedene i Europa ble oversendt til regulatorne 18.12.2018. Regulatorne må innen 18.06.2019 beslutte om de godkjenner forslaget, skal be om endringer eller sende forslaget til ACER. Det er usannsynlig at alle forslagene blir godkjent i første omgang. Statnett vurderer om det er behov for nasjonale ordninger i tillegg til de europeiske markedsplattformene for balansering, for eksempel bruk av spesifikke produkter. Det er vanskelig å få en felles europeisk løsning som dekker alle regionale/nasjonale behov for regulering i dag. Utviklingen er likevel et viktig steg for å legge til rette for mer handel/utveksling av disse tjenestene. <ul style="list-style-type: none"> Spørsmål: Er nordiske TSOer samlet i synet på dette? Svar fra Statnett: Ja, skillelinjene i Europa går ofte mellom TSOene med proaktiv og reaktiv tilnærming til balansering. Vi har ikke et system i Norden der alle aktører er forventet å balansere seg helt frem til driftsøyeblikket på grunn av interne flaskehalsar. Vi ser fortsatt behov for å ha tid og virkemidler til å balansere systemet. 	Martha Marie

#	Sak	Ansvarlig
	<ul style="list-style-type: none"> • Spørsmål: NVE har ingen stemmerett blant regulatorne, hvordan deltar de i prosessen? • Svar fra Statnett: Vi opplever at NVE er svært delaktige i diskusjonene blant regulatorne og at dette er positivt for norske aktører. • Spørsmål: Har man kommen nærmere en metode for ubalanseavregning og vil denne være lik i Norden? • Svar fra Statnett: Arbeidet pågår og det er planen at det skal utvikles en felles nordisk metode for ubalanseavregning. • Det vil komme ytterligere to forslag på høring ilt våren/sommeren 2019: Forslag til standardprodukter for balansekapasitet og forslag til metode for allokering av overføringskapasitet (co-optimisation). Det vil bli arrangert europeiske høringsmøter i juni. 	
2.	<p>Tidsplan for innføring av finere tidsoppløsning og ny balanseringsmodell + nordisk bransjeinvolvering samt aksjonspunkter fra forrige møte:</p> <p>Oppfølging av aksjonspunkt fra forrige møte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er det et krav at all produksjon må innmeldes til SPOT? <ul style="list-style-type: none"> ○ Statnett finner ikke at det er et slikt krav, men det er et generelt forbud til misbruk av markedsrett <p>Ny Nordisk Balanseringsmodell (NBM)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ NBM har (også) med nye krav i kodene å gjøre. Nordisk strategi for å kunne møte flere deler av kodene gjennomføres i NBM. <p>Finere tidsoppløsning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det kreves store it-investeringer i Statnett for å automatisere systemdriften ved overgang til 15 min. Dette er krevende, og det er mulig det tvinger seg fram en stegvis innføring av 15 min ubalanseavregning, ved at det for eksempel er en periode med 15 min avregning før aktørene får mulighet til å handle 15 produkter i et marked. <ul style="list-style-type: none"> ○ Spørsmål fra Statnett: Vil dette bli et problem? ○ Geir: Det viktigste er ikke å holde en frist her, men at får et system som fungerer. Aktørene må få vite hva de skal lage i god tid. Sikkert fornuftig med en stegvis innfasing ○ Øystein: Lite poeng i å innføre 15 min avregning før det er mulig å handle 15 min. Men kan se behovet som en stegvis overgang. ○ 18.12 er en dårlig dato (for tett opptil jul). Statnett: Enig, vil bli noe før eller etter. ○ Anders S: Viktig at Statnett er åpne om problemer og om innføringsplan ○ Anders S: Viktig at TSOene legger større innsats i koordinert Nordisk kommunikasjon. Større skepsis i andre land enn i Norge. Positiv til TSOene planer om nordiske fora og info møter- Synes å være litt ulik implementering i de ulike landene, eksempelvis ang datahub. ○ Anders S & Geir: Viktig å løfte kommunikasjonen til også strategisk nivå – ikke bare teknisk 	Anders, Olga Ingrid, Lars Olav

#	Sak	Ansvarlig
	<ul style="list-style-type: none"> ○ Aslak: Først og fremst viktig at TSOene er enige og koordinert. Diskusjonen i Sverige er ganske annerledes enn i Norge. Dette var tydelig på et referansegruppemøte i Sverige der budskapet var ulikt her i Norge. 	
3.	<p>Nødvendige endringer på Statnetts Landssentral som følge av Finere tidsoppløsning?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geir/Aslak: Bransjen har behov for støtte fra Statnett i implementeringen av ECP/Mades. • Arvid: Vil dere sette opp kurs? • Statnett: Ikke kurs, men nettbasert støtteverktøy • Aslak: Har dere nok tid til å få erfaring med elektronisk bestilling. Krav om elektronisk bestilling fra 2019. • Statnett: Vi mener det, og er godt i gang. Dessverre har det vært litt for mye nedetid. 	Hallstein
4.	Statnetts prosjekt for utskifting av målere:	Stefan
5.	<p>Status interne prosjekter for finere tidsoppløsning hos bransjedeltagerne:</p> <p>Oppsummering fra Statnett: Alle fire er i gang, men ingen har tatt investeringsbeslutning. Alle mener de skal være klare til desember 2020. Endringer i IT systemer potensielt det største problemet, utskifting av målere blir antagelig ikke et problem. Det er en utfordring at leverandørene ikke begynner før en spekk er klar, deretter er det testing hos leverandør og internt. Statkraft mener omleggingen er på størrelse med tilpasningen til Elhub.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inger: Beslutning om å gjøre investeringer gjøres først etter forskriftsendring. • Geir/Øystein: bekymring for kapasitet hos it-leverandører. Statnett bør informere disse spesielt for å unngå kapasitetsproblemer når mange skal gjøre endringer samtidig. 	Inger, Øystein, Geir og Aslak
6.	<p>Finere tidsoppløsning i markedene</p> <ul style="list-style-type: none"> • Statnett: Når ser dere for dere at det kan handles 15 min i SPOT? • Jan: Børsene har begynt å se på dette. Et spørsmål om ytelse på algoritmen, og hva man evt kan gjøre med dagens budtyper. Også ulik interesse blant børsene. Usikkert om det blir mulig fra 2021 	NordPool, Jan

Aksjonspunkter

#	Aksjon	Hvem	Når
1.	Lage og kommunisere Nordisk kommunikasjonsplan	Statnett	ASAP – før sommeren
2.	Informere it-leverandører for bransjen spesielt	Statnett	Før sommeren